

Két ankét

A mai magyar irodalom kérdéseiről

Március 10—11-én Gergely Sándor kétszeres Kossuth-díjas író látta vendégül az írócsoport. 10-én este az MSZT. klubhelyiségében az író jelenlétében és hozzászólásával Nacsády József referátuma alapján a Rögös út című regényt vitatta meg a tagság. A referátum több kérdést nyitva hagyott a felszólalások számára. Nacsády József referátumához többek között Baróti Dezső a tudományegyetem rektora, Szekeres László az Irodalomtörténeti Intézet tanársegéde szoltak hozzá. A referátum nyitott kérdéseire és a hozzászólók kérdéseire Gergely Sándor adta meg a választ.

11-én délelőtt TTIT klubhelyiségében nagyszámú érdeklődő előtt tartotta meg Gergely Sándor a mai magyar irodalom kérdéseiről szóló beszámolóját. Részletesen és történetileg elemezte annak a válságnak okait, ami a magyar irodalomban a legutóbbi két évben, s különösen az elmúlt év őszén jelentkezett. Jellemezte a felszabadulás előtt és közvetlenül utána kialakult irodalmi helyzetet, azt a hatást, amit az új magyar irodalomra a fordulat éve jelentett. Az 1953. júniusa után kialakult helyzetet, amikor is a politikai és gazdasági életben jelentkezett hibák föltárása egyrészt túlcitáláshoz vezetett, másrészt a politikai és gazdasági életben jelentkezett jobboldaliság az irodalomban is fölütötte fejét. Ez az irányzat a párt vezetőszeropének, irodalom pártosságának tagadásával komoly károkat okozott a mai magyar irodalomban.

Elmondta Gergely Sándor, hogy a többi népi demokratikus nép irodalmi életében nem jelentkeztek a jobboldali nézetek ilyen erővel, mint nálunk.

Az előadást élénk vita követte. Székely Lajos Sztálin-díjasainkkal kapcsolatban tett fel néhány kérdést; Kiss Lajos, Csetri Lajos hozzászólásukban a Juhász Ferenc költészetéről körül kialakult vita kérdéseit vetették fel.

Gergely Sándor kétszeres Kossuth-díjas író közvetlen és megleghangú részletes előadása nemcsak az eddigieknél világosabban tárta föl az irodalomban lezajlott válság okait, hanem hozzásegítette a szegedi csoport írógárdáját a kérdések elvi tisztázásához is.

A romániai magyar irodalomról

Diósszilágyi Ibolya neves nagyváradi költőnő magyarországi rokon látogatása során március közepén több napot Szegeden tartózkodott. Csoportunk vezetőségének felkérésére március 20-án a TTIT klubhelyiségében előadást tartott a mai romániai magyar irodalom helyzetéről.

Előadásában különösen részletesen elemezte a költészet fejlődését, s a mai romániai magyar nyelvű költészet kérdései körül kialakult vitákat. Elmondta, hogy a költészet szinte közügy. Egy-egy vers körül az olvasók levelei útján sokszor hetekig tartó szvenvedélyes vita alakul ki. Ennek az az oka, hogy a költők egyrészt azokat a verstémákat dolgozzák fel, amelyek a szocialista építésben az emberek széles tömegeit érdeklik, másrészt az, hogy az emberek szeretik a saját életüket ábrázoló, saját érzésvilágukat tükröző költészetet, de meg is bírálják azt, követelik, hogy ez a költészet egyre magasabb művészi színvonalon szóljon.

Elemezte az előadás azokat a vitákat is, amelyeket költők és kritikusok folytatnak a költészet kérdéseiről. Ezekből a vitákból kitűnik, hogy a romániai magyar nyelvű költészetnek pillanatnyilag a forma, az új költői nyelv, a mai természettudományi és filozófiai világgépet tükröző, valóban modern költői képalkotás kialakítása a legnagyobb gondja. Egyesek valóban nagy energiát fektetnek ennek a kérdésnek a megoldásába, — néha formai túlzások is jelentkeznek. Ezeket legtöbbször nem is a hivatalos kritikusok, hanem maguk az olvasók bírálják meg.

Elmondta a kiváló nagyváradi költőnő, hogy a költészetben műfaji gazdagodás tapasztalható, a lírai költészet mellett megjelent az utóbbi években a verses epika és a verses dráma is.

Az érdekes, szemelvényekkel tarkított előadást élénk vita követte. A vitában többek között Madácsy László, Kiss Lajos, Petrovácz István és Csetri Lajos szóltak fel és adtak kérdéseket az előadónak.

Az előadás után az a vélemény alakult ki, hogy helyes volna, ha a Tiszatáj és a romániai magyar irodalmi lapok között tevékeny együttműködés alakulna ki.

Sz. G.